

ρίαν εἰς τοῦ πολέμου τὰς τύχας, ἀλλ' ἀπὸ τὴν θάρρος ἐμπνέουσιν Χριστιανικὴν πίστιν.

Τοιοιούτῳ ὅπως βλέπομεν ὅτι ὁ φιλόστοργος καὶ ὑπὲρ πάντων οὗτος υἱὸς ἐγένεν ἀρχηγὸς νικηφόρων στρατευμάτων, νικητὴς δυνατοῦ ἔθνους, καὶ ὁ θαυμασμός τοῦ κόσμου. Βλέπομεν ὅτι πολλὰ ἀπὸ τὰς ἀρετὰς αὐτοῦ προῆλθον ἐκ τῆς ἰλαρᾶς ἐκείνης ὑποταγῆς, τὴν ὁποίαν, καὶ παῖς ἀκόμη ὢν, ἐδείκνυνεν εἰς τὰ μητρικὰ παραγγέλματα. Ἡ γυνὴ, τὴν ὁποίαν ἐτίμησε μετὰ τοῦτον υἱὸν σέβας, εἶπεν ὅτι ὁ υἱὸς τῆς 'εἶχε μάθει νὰ κυβερνᾷ ἄλλους, μαθὼν πρῶτον νὰ ὑπακούῃ ὁ ἴδιος.'

Ἐνθυμούμεθα προσέτι ὅτι ἐλέχθη δι' ἑνὰ πολὺ μεγαλύτερον παρὰ τὸν Οἰασιγκτῶνα, ὅτι 'ὑπετάσσεται εἰς τὴν μητέρα του.' Ὅσοι λοιπὸν εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ βίου φιλοτιμοῦνται νὰ ἐπιτύχῃσι μέλλουσαν δόξαν, ἀς βάλλωσι θεμέλιον τὴν υἱικὴν ἀρετὴν· καὶ ἀς μὴ προσμένωσι νὰ ἦναι μήτε καλὸι τυχοῖ, μήτε εὐδαίμονες, ἐνῶ ἀμελοῦν τὴν παραγγελίαν, 'Υἱέ μου, φύλαττε τὰς ἐντολάς τοῦ πατρός σου, καὶ μὴ ἀμελήῃς τὸν νόμον τῆς μητρὸς σου.'

ΑΝΑΓΚΗ, ΩΦΕΛΕΙΑ, ΚΑΙ ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΔΙΑΝΕΜΗΤΙΚΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ*.

Εἰς τὰς ἀναδράμῃ εἰς τὴν πολιτικὴν τῶν ἔθνων ἱστορίαν, εἰς ὅλα, ὅσων μᾶς ἐσώθησαν ἱστορικά τινα λείψανα, καὶ εἰς τὰ πλὸν βάρβαρα, θέλει εὐρεῖν τὴν ἀνάγκην τῆς Διανεμητικῆς Δικαιοσύνης ἐπαισθητὴν οὖσαν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον, καὶ ἀναπληρουμένην ὑπὸ παντοῖους τύπους καὶ κατὰ διαφόρους τρόπους, ἀναλόγως μετὰ τὸν βαθμὸν τοῦ ἐξευγενισμοῦ ἑκάστου αὐτῶν. Ἀλλὰ τί λέγω ἔθνη; καὶ εἰς αὐτὰ ἀκόμη τὰ προοικιστικά μέρη τῶν ἔθνων, τὰ ὁποῖα κατήντησαν μετὰ τὴν πρόοδον τοῦ χρόνου νὰ συναπαρτίσῃσιν ἔθνος, πανταχοῦ, ἐν ἐνὶ λόγῳ, ὅπου ἀπαντᾷται συνοικιστικὸν τι σῶμα ἀνθρώπων, ὅσον μικρὸν καὶ ἂν ἦναι, καὶ μίαν μόνην οἰκογένειαν ἐὰν ἀποτελῇ, ἀνευρίσκονται ἐνταῦθα καὶ ἴχνη διανεμομένης εἰς αὐτὸ δικαιοσύνης.

Ἀλλαχοῦ μὲν ἀπονέμεται πατριαρχικῶς ἡ δικαιοσύνη ἀπὸ τὸν ἀρχηγὸν τῆς φυλῆς, ἡ ἀπὸ τινος ἀνδρὸς αὐτῆς θεωρουμένους ὡς τοὺς σοφωτέρους, καθὼς ἐγένετο ἐπὶ τῶν πρώτων χρόνων τῶν Ἑβραίων, τῶν Χαλδαίων, τῶν Αἰγυπτίων, καὶ καθὼς παρατηρεῖται εἰς ὅλα ἐν γένει τὰ σχηματιζόμενα ἔθνη τὰ ὁποῖα τότε ὁμοιάζουν κατὰ πάντα μετὰ οἰκογένειαν μᾶλλον παρὰ μετὰ ἔθνος· καὶ τοῦτο ἀποτελεῖ τὸν πρῶτον καὶ ἀπλοῦστερον τρόπον τῆς δικαιοδοσίας. Ἀλλαχοῦ δὲ ἡ δύναμις αὕτη ἀπαντᾷται ἀπολύτως ἀφιμένη εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Βασιλέως ἢ ἄλ-

λων ἐνεργούντων εἰς ὄνομα αὐτοῦ καὶ ὑπὸ τὴν ἄμεσον θέλησιν ἢ ἐπιρροήν του· καὶ οὗτος εἶναι ὁ δευτέρος καὶ ἀτελέστερος τρόπος τῆς δικαιοδοσίας. Ἀλλαχοῦ τελευτῶν εἶναι διαπιστευμένη εἰς χωριστὸν σῶμα ἀνδρῶν, οἵτινες τὴν ἐνεργοῦν πάντῃ ἀνεξαρτήτως ἀπὸ τὸν Βασιλέα ἢ ἄλλον ἀρχηγὸν τῆς ἐκτελεστικῆς δυνάμεως· καὶ οὗτος εἶναι ὁ τρίτος καὶ ὁ ἐντελέστερος τὴν σήμερον τρόπος τῆς δικαιοδοσίας.

Ἡ τοιαύτη ἀνάγκη τῆς Διανεμητικῆς Δικαιοσύνης, τὴν ὁποίαν ὁ λύχνος τῆς ἱστορίας μᾶς δεικνύει πανταχοῦ καὶ πάντοτε ἐνυπάρχουσιν τρόπον τινὰ ἐμφύτως εἰς τὸν κοινωνικὸν ἄνθρωπον, δὲν πρέπει παντελῶς νὰ μᾶς παραξενίσῃ. Τοιοῦτον γενικὸν καὶ σταθερὸν φαινόμενον δὲν δύναται εἶμὴ νὰ ἦναι νόμος τῆς φύσεως, εἴμὴ ν' ἀπαιτῆται καὶ νὰ παράγεται ἀπὸ τὴν φύσιν αὐτῆν τῶν πραγμάτων.

Καὶ τῶντι ὁ ἄνθρωπος γεννᾶται μετὰ πάθη ἐπιδεκτικὰ καὶ ἀγαθοεργίας καὶ κακοεργίας· καὶ καθὼς ὅλαι αἱ ἔξοδοι δυνάμεις τῆς φύσεως ἰσχύουν νὰ παράξωσι καὶ μέγιστα καλὰ καὶ μέγιστα κακὰ, κατὰ τὴν χρῆσιν ἧτις γίνεται αὐτῶν, καὶ φέρουν μάλιστα τόσον ἐντονώτερα τὰ τοιαῦτα ἀποτελέσματά των, ὅσον ἡ ἐνέργεια αὐτῶν εἶναι δραστηκωτέρα, ὡσαύτως καὶ τὰ πάθη εἰς τὸν κοινωνικὸν μάλιστα ἄνθρωπον γίνονται πρόξενά μεγίστης καὶ ὠφελείας καὶ βλάβης, ἀναλόγως τοῦ τρόπου κατὰ τὸν ὁποῖον τὰ μεταχειρίζεται. Ποῖα εἶναι ἡ ἀρχὴ τῆς δυσμενοῦς αὐτῶν δυνάμεως, ἂν πηγάζῃ ἐκ τῆς ἀνατροφῆς ἢ ἐξ ἄλλης τινὸς αἰτίας, τοῦτο δὲν ἀνήκει εἰς ἐμὲ νὰ ἐξετάσω, οἷδ' συμβάλλει ἤδη εἰς τὸν σκοπὸν μας. Τὰ ἀποτελέσματα μόνον παρατηρῶ, τὴν πείραν μόνην ἀκολουθῶ, καὶ αὕτη μᾶς διδάσκει, ὅτι δὲν ὑπάρχει σχεδὸν ἄνθρωπος, εἰς τὸν ὁποῖον νὰ μὴ ἐμφυλῶσι καὶ δυσμενεῖς κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον διαθέσεις, εἰς τὸν ὁποῖον ἡ ἰδιότης καὶ ἡ περιφιλανθία νὰ μὴ ἐξασκάσι μεγαλήτερον ἢ μικροτέρην ἐπιρροήν, εἰς τὸν ὁποῖον, ἐν ἐνὶ λόγῳ, νὰ μὴ γίνεται καὶ κακὴ χρῆσις τῶν παθῶν.

Ἡ κατάχρησις λοιπὸν αὕτη τῶν ἀνθρωπίνων παθῶν, τὴν ὁποίαν δὲν δευλώ διὰ τοῦτο νὰ ὀνομάσω γενικὴν, ἐξερᾷ τὸ πικρὸν φάρμακόν της εἰς τὰς καθημερινὰς τῶν ἀνθρώπων σχέσεις, καὶ γεννᾷ μεταξὺ αὐτῶν ἀπείρους διαφορὰς, αἱ ὁποῖαι εἶναι τόσον πολυπληθέστεραι καὶ ποικιλώτεραι, ὅσον αἱ σχέσεις αὗται ὑπερπερισσεύουν καὶ πολυποικίλλονται, ὅσον αἱ χρεῖαι τοῦ ἀνθρώπου πληθυνόμεναι καὶ ἐκτεινόμεναι ἐρεθίζουν ἰσχυρότερον τὰ πάθη του, ὅσον ἐπομένως ὁ πολιτισμὸς τῆς κοινωνίας ὑφύεται εἰς ἀνώτερον βαθμὸν.

Πῶς ἄρ' ἐν νὰ καταπαύονται, ἡ τοῦλάχιστον νὰ ἐξαμαλίζονται αἱ ἐριδες αὗται, καὶ πῶς νὰ ἀναχαιτίζεται ἡ ὁρμὴ τῶν ἀνθρωπίνων παθῶν; Τὸ κακὸν ὑπάρχει· εἶναι μέγα, παρὸν, ἀφευκτόν· τίς ἡ θεραπεία του; ἔπρεπε νὰ ἀφεθῇ τυφλῶς εἰς τὴν τύχην, νὰ τρέχῃ κατηφορικῶς τὸν ῥοτὸν του; ἔπρεπε νὰ ἐμπιστευεῖται ἡ λύσις τῶν διαφορῶν ἀτομικῶς εἰς καθέν' ἀπὸ τοὺς διαφορα-

* Ὀνομάζω Διανεμητικὴν Δικαιοσύνην, ἐπειδή τις τὴν λέγειν ἀπὸ τὸν Ἀριστοτέλην, τὸ παρὰ τοῖς Γάλλοις ἐρημνόμενον συνήθως διὰ μιᾶς μόνον λέξεως justice, περιεκτικῆς παρεκτός τῶν πολλῶν ἄλλων σημασιῶν της, καὶ τῆς σημασίας ταύτης, 'Ἡ δικαιοσύνη ἐκείνη, ἧτις διανέμειται εἰς τὰ μέλη τῆς κοινωνίας κατὰ τὸν κανονισμὸν ἀπὸ τοῦ νόμου αὐτῆς τρόπον καὶ παρὰ τῆς πρὸς τοῦτο διορισμένης νομίμου ἀρχῆς.'

μένους, καὶ νὰ μένωσιν οὗτοι κύριοι νὰ τὰς τελειώνωσιν ὁπωσδήποτε ; Τοῦτο ἤθελεν εἶσθαι ἴσως καλὸν εἰς τὴν φυσικὴν τοῦ ἀνθρώπου κατάστασιν, καὶ εἶναι μάλιστα τὸ μόνον δυνατόν μέσον· ἀλλ' εἰς τὴν κοινωνικὴν, αὐτὸ τὸ νομιζόμενον ἱατρικὸν ἤθελεν ἀποβῆναι φάρμακον δηλητήριον, καὶ ἐπιφέρειν βίαιον τῆς κοινωνίας θάνατον· ἂν εἰς αὐτὴν ἡδύνατο ἕκαστος νὰ διαλύῃ κατὰ θέλησιν τὰς μετὰ τῶν ὁμοίων του διενέξεις, ἂν ἐνεθρονίζετο αὐτὸς μόνος κριτὴς καὶ ἐκτιμητὴς τῶν δικαίων του, ἂν τέλος πάντων δὲν τὸν ἔμενεν ἄλλος τρόπος λύσεως παρ' ὃ τῆς βίας καὶ τῆς δυνάμεως, οὐαὶ τότε εἰς τὴν κοινωνίαν! δὲν ἤθελε πλέον δεσπόζειν εἰς αὐτὴν ἄλλο παρὰ τὸ δικαίωμα τοῦ ἰσχυροτέρου, καὶ ἀπὸ κοινωνίας λογικῶν ὄντων ἤθελε μετατραπῆν εἰς φωλεὰν ἀγρίων θηρίων, τρωγομένων ἀναμέσον των, καὶ κατασπαρτασμένων ἀνηλεῶς, ἕως οὗτο ἢ ὅλα νὰ ἐξολοθρευθῶσι τὸ ἐν ἀπὸ τὸ ἄλλο, ἢ φεύγοντα τὸν παντοτεινὸν αὐτὸν πόλεμον, νὰ διασπαρῶσιν ἐνθεν κακεῖθεν, καὶ νὰ μετεμβῶσιν εἰς τὴν θηριώδη αὐτῶν κατάστασιν, ἣτις εἶναι ἡ ἀληθὴς τοῦ ἀνθρώπου κατάστασις, ὅταν μονωθῇ ἀπὸ τῶν ὁμοίων του.

Ἀνάγκη λοιπὸν ἦτον αἱ διαφοραὶ αὗται νὰ διαλύωνται μὲ λογικὸν τρόπον ὡς προκύπτουσαι μετὰ τὸ λογικῶν καὶ ἔχει ἀλόγων ζώων· ἀνάγκη νὰ καθυποβάλλωνται εἰς τὴν κρίσιν ἐξόχων καὶ ἀμερολήπτων ἀνδρῶν, ἐκλελεγμένων δι' αὐτὸν τοῦτον τὸν σκοπὸν, ὡπλισμένων μ' ὅλα τὰ δυνατὰ μέσα, καὶ περιστοιχισμένων μ' ὅλους τοὺς ἀναγκαίους συμβοηθοὺς, διὰ νὰ φθάνωσιν, ὅσον ἰσχύει ἀνθρώπινος δύναμις, εἰς ἀλάνθαστον ἐξίσασιν αὐτῶν τῶν διαφορῶν, καὶ ν' ἀποδίδωσιν ἀληθῶς εἰς ἕκαστον τὸ δίκαιόν του.

Τοιαύτη εἶναι ἡ ἀρχὴ καὶ ἡ ἀνάγκη τῆς Διανεμητικῆς Δικαιοσύνης καὶ ὅλων τῶν συστατικῶν αὐτῆς Θεσμοθεσιῶν. Ἰδοὺ διατὶ τὴν ἐκδείξασιν τὸσον ὅλοι, καὶ τῆς ἀρχαιότητος καὶ τῶν νεωτέρων ἔθνων οἱ περιβόητοι νομικοφιλόσοφοι. Ἰδοὺ διατὶ ὁ περινούστατος Ἀριστοτέλης τὴν ἐπονομάζει Διανεμητικὴν, καὶ ἐκφωνεῖ τὸ θεῖον ἐκεῖνο ῥητὸν, “Ὡσπερ γὰρ τελειωδὲν βέλτιστον τῶν ζώων ἀνθρώπος ἐστίν, οὕτω καὶ χωρισθὲν νόμου καὶ δικῆς χεῖριστον πάντων;” Ἰδοὺ διὰ τί καὶ ὁ μέγας Βένθாம் τὴν χαρακτηρίζει ὡς θυγάτηρα τῆς ἀνάγκης καὶ μητέρα τῆς εἰρήνης.

Ναί, ἡ δικαιοσύνη αὕτη εἶναι ἀληθῶς Διανεμητικὴ, διότι διανέμει εἰς ἕκαστον τὸ δίκαιόν του, διότι, στέκουσα ἀκλόνητος ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἀλλεπαλλήλου αὐτῆς συγκινήσεως καὶ συγκρούσεως τῶν ἐπιπλεόντων εἰς τὴν κοινωνίαν παθῶν, καὶ κρατοῦσα τὴν πλάστιγγα εἰς τὰς χεῖρας, ἰσοσταθμίζει τὰ δικαιώματα ὅλων, τὰ φ' οἷα εἰς τελείαν ἰσότητά, καὶ διευθετεῖ οὕτω τὸ κοινωνικὸν σῶμα, τὸ ὁποῖον χωρὶς αὐτὴν δὲν ἤθελεν ἔχειν ἀμυῖαν ἰσορροπίαν. Ναί, ἡ Διανεμητικὴ Δικαιοσύνη ἐγεννήθη τῶν ὄντων ἀπὸ τὴν ἀνάγκην, καὶ γεννᾷ καὶ αὐτὴ τὴν εἰρήνην. Καθὼς ἡ δικαιοσύνη, ἀπολύτως θεωρουμένη, συμπεριλαμβάνει ὅλας τὰς ἀρετάς, καὶ εἶναι ἀπαραί-

τητος εἰς ἕκαστον διὰ τὴν ἀτομικὴν αὐτοῦ εὐδαιμονίαν, καθὼς διὰ τοῦτο καὶ ἡ θρησκεία ἡμῶν μὲ θαυμάσιον παραβολὴν ὀνομάζει Μακαρίους τοὺς πεινῶντας καὶ διψῶντας τὴν δικαιοσύνην, παρομοίως καὶ ἡ κοινωνία πρέπει νὰ πεινᾷ καὶ νὰ διψᾷ τὴν δικαιοσύνην, ἂν θέλῃ, δὲν λέγω μόνον, νὰ εὐδαιμονῇ, ἀλλὰ καὶ νὰ ὑπάρχῃ. Χωρὶς αὐτὴν εἶναι ἀδύνατον κοινωνία νὰ διαρκέσῃ πολὺν χρόνον, ἐπειδὴ τὰ πάθη ἀχώριστα ἀπὸ τὸν ἀνθρώπον, πολὺ πλέον ἀχώριστα ἀπὸ τὸ κοινωνικὸν σῶμα, θέλουν τὸ φθεῖρειν ἐντὸς ὀλίγου, ἂν δὲν ἀντιθέτεται εἰς αὐτὰ καὶ δὲν τὰ χαλινώνει ἡ Διανεμητικὴ Δικαιοσύνη. Δι' αὐτὴν κυρίως ὁ ἀνθρώπος ἀποφασίζει νὰ ἐμβῇ εἰς κοινωνίαν μὲ τοὺς ὁμοίους του, καὶ νὰ θυσιάσῃ οὕτω μέγα μέρος τῆς ἐλευθερίας αὐτοῦ, ἣτις εἶναι τὸ πολυτιμότερον δι' αὐτὸν ἀγαθόν. Ἡ Δικαιοσύνη λοιπὸν οὕσα ἡ πρώτη ἀνάγκη τοῦ κοινωνικοῦ ἀνθρώπου ἀποκαθίσταται συγχρόνως καὶ τὸ πρῶτον αὐτοῦ δικαίωμα, τὸ ὁποῖον ἀπαιτεῖ ἀπὸ τὸ σῶμα ὅπου κατετάχθη. Διὰ τοῦτο τὸ πρῶτιστον τῆς κοινωνίας χρεὸς εἰς πάντα πολίτην εἶναι, νὰ τοῦ εὐχαριστῇ τὸν κυριώτερον σκοπὸν, διὰ τὸν ὁποῖον ἐμβῆκεν εἰς αὐτὴν μὲ τόσας θυσίας, ἥγουν νὰ τοῦ ἀπονέμῃ δικαιοσύνην.

Ἐξ ὅλων τούτων συνάγεται, ἂν δὲν λανθάνωμαι, ἡ μεγάλη ἀνάγκη καὶ ὠφέλεια τῆς Διανεμητικῆς Δικαιοσύνης, καὶ ἐπομένως ὅλων τῶν συστατικῶν καὶ συντελεστικῶν αὐτῆς μερῶν. Ἡ φύσις ἐπλασε τὸν ἀνθρώπον μὲ πάθη ἐνεργὰ καὶ τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ κακοῦ· ἡ πείρα ἀποδεικνύει, ὅτι ὅλοι σχεδὸν οἱ ἀνθρώποι τὰ καταχρῶνται κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον· ἡ κατάχρησις αὕτη συνεπιφέρει ἀκαταπαύστους διαφορὰς εἰς τὴν κοινωνίαν· τὸ μόνον ἱκανὸν μέσον πρὸς κατάπαυσιν αὐτῶν εἶναι ἡ διανομὴ τῆς δικαιοσύνης. Λοιπὸν ἡ Διανεμητικὴ Δικαιοσύνη εἶναι ἐπίσης ἀναγκαία εἰς τὸ κοινωνικὸν σῶμα, ἐπίσης ἀχώριστος ἀπ' αὐτὸ, ὅσον καὶ τὰ πάθη εἶναι ἀχώριστα ἀπὸ τὴν ἀνθρώπινον καρδίαν· ἂν ἦναι δυνατόν ἡ δυσμενὴς αὐτῶν ἐνέργεια νὰ ἐῴσθη ἀπ' αὐτὴν, εἶναι ἐξίσου δυνατόν καὶ ἡ Διανεμητικὴ Δικαιοσύνη νὰ καταντήσῃ περιττὴ εἰς τὴν κοινωνίαν.

Δύναμαι λοιπὸν, τελειῶν τὸ ἄρθρον τοῦτο, νὰ ἐκφωνήσω, ὅτι ἡ Διανεμητικὴ Δικαιοσύνη εἶναι ἡ ψυχὴ τῆς ἀνθρώπινου κοινωνίας· αὕτη ἀποτελεῖ τὸν ἀληθῆ πολιτισμὸν τῆς· ἐπ' αὐτῆς στηρίζονται ὅλαι αἱ πηγαὶ τῆς εὐδαιμονίας τῆς· αὕτη εἶναι ἐν ἐνὶ λόγῳ ὁ θρίαμβος τοῦ δικαίου κατὰ τῆς κτηνώδους βίας, ὡς τὴν ἐχαρακτήρισεν εὐστόχως περιώνυμός τις βουλευτὴς καὶ νομικὸς τῆς Γαλλίας.—Κ. Π. ΠΛΑΤΥΣ.

ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΑ ΤΟΥ ΠΗΓΑΛΛΟΥ.

ΠΗΓΑΛΛΗΣ, ὁ περιβόητος τεχνίτης, ἦτον ἀνὴρ φιλανθρωπότατος. Μελετῶν ποτὲ νὰ ὁδοιπορήσῃ ἀπὸ τὸ Λούγγουνον εἰς τοὺς Παρισίους, ἐβαλε παράμερα δώδεκα λοδοβίκους χρυσοὺς διὰ τοῦ δρόμου τὰ ἔξοδα. Ὀλίγον ὅμως πρὶν κινήσῃ, παρετήρησεν ἀνθρώπον τινα περιπατοῦντα, εἰς τοῦ ὁποῖου τὸ πρόσωπον καὶ τὸ ἦθος